

Boverket
remiss@boverket.se

Svar på Remiss "Boverkets förslag till föreskrifter om allmänna råd och säkerhet i händelse av brand i byggnader", dnr 31/2022

Locum AB förvaltar, bygger och utvecklar två miljoner kvadratmeter vårdfastigheter och erbjuder sjukvården och invånarna i Region Stockholm attraktiva och hållbara vårdmiljöer.

Locum är en av Sveriges största fastighetsförvaltare som svarar för att sjukhus och andra vårdinrättningar i länet har ändamålsenliga lokaler. Bland hyresgästerna dominerar sjukvården i länet, såväl offentlig som privat.

Locum förvaltar, bygger och utvecklar samhällsviktiga fastigheter/byggnader som innehåller stadigvarande arbetsplatser där samordning mellan byggregler, Arbetsmiljöverkets kravställande mått, Vårdhygieniska krav samt krav från Miljö- och hälsa/Livsmedelsverket är styrande förutsättningar.

Locums ställningstagande

Samhällsviktiga fastigheter som sjukhus har tekniska installationer och system som ger en robust och stabil grund baserat på teknik- och materialneutrala verifierbara funktionskrav som arbetats fram över tid med mångåriga samarbeten mellan byggsektorn och marknaden. Det nya regelsystemet med föreslagna föreskrifter riskerar att MSB:s (Myndigheten för samhällsskydd och beredskap) mål med robusta sjukhus kan omkullkastas. För de samhällsviktiga fastighetsbolagen är det av yttersta vikt att förutsättningarna för att förvalta och bygga långsiktigt och hållbart med hög kvalitet i slutprodukten finns med redan på "föreskriftsnivå".

En risk med förslaget förändrat regelverk från Boverket är en negativ kvalitetspåverkan med negativa hållbarhetsaspekter till följd för en fastighetsägare som vill utveckla och äga fastigheter långsiktigt.

Locum ser även ökade kostnader i både projekteringskedet såväl som i produktions- och förvaltningskedet. Locum ifrågasätter syftet med detta och önskar att ta del av en konsekvensbeskrivning där riskerna har beaktats av Boverkets utredare.

Locum förordar att nuvarande regeluppbyggnad och allmänna råd behålls för byggnader med samhällsviktiga funktioner, men att Boverket förtydligar att det går att bygga på annat sätt så länge kvalitén och robustheten säkerställs. På så vis skapas flexibla hållbara byggnader baserade på befintlig evidens och möjliggöra utveckling av framtida nya allmänna råd och standarder.

Den tidsram som lämnats för remissynpunkter är orimlig utifrån hur omfattande de föreslagna regeländringarna är. För att kunna ge en väl underbyggd bedömning av för- och nackdelar med de nya reglerna hade mer tid erfordrats för remissvaret. Dessutom torde Boverket behöva utreda konsekvenserna av formuleringar i de nya reglerna i större omfattning. Ett stort frågetecken kring de nya reglerna är inbördes juridisk status på de delar som ligger utanför föreskrifterna. Även om Boverket ger ett teoretiskt svar kring detta bör de väga in hur branschen sannolikt kommer att nyttja och bedöma innehållet i allmänna råd, konsekvensutredningar och författningskommentarer.

Skillnader i projektering och utförande mellan nya och befintliga regler har heller inte utretts tillräckligt. Det är därför väldigt osäkert om Boverket lever upp till målsättningen att kravnivåerna inte ska ändras i det nya regelverket. Omfattande "prov-/ pilotprojektering, helst av flera, av varandra oberoende företag, måste genomföras för att hitta oklarheter och felaktiga skydds nivåer i de nya föreslagna reglerna jämfört med dagens BBR.

Locum framhåller att ett års övergångstid till det nya regelverket är för kort tid. Det finns stor risk att vägledning, handböcker och dokument inte kommer hinna tas fram, vilket leder till en otydlighet och försening hos byggherrar och Byggnadsnämnderna som ska tolka och besluta om handlingarna lever upp till de nya funktionskraven och regelstrukturen. De nya reglerna kring "mindre avvikelse" kan innebära att projekt försenas och beställaren/byggherren riskerar högre kostnader i och med att Byggnadsnämnderna inte kan besluta innan startbesked. Är byggherren och Byggnadsnämnden inte överens riskeras förseningar och ökade kostnader. Författningsförslaget kommer med stor sannolikhet innebära subjektiva bedömningar om vad som är "teknik- och materialneutrala verifierbara funktionskrav", som Boverket anger är ett av målen med att skapa "tydlig struktur" med få/undantagsvis allmänna råd. Locum anser att de allmänna råden är skrivna utifrån evidens och långvarig erfarenhet och fyller idag en viktig funktion med tydlig detaljnivå. Ett stort antal av råden ser vi inte som möjliga att förändra eller skapa kostnadseffektiva innovativa lösningar och nytänkande utan att riskera personskador och fysiskt utanförskap för personer med nedsatt funktionsförmåga. Funktionskrav utan allmänna råd riskerar att slå ut mindre/erfarna byggherrar som inte har kunskap eller ekonomiska förutsättningar att delta och bekosta nya standardlösningar så som Boverket beskriver som nödvändigt. Föreskrifternas nya regelmodell kommer att leda till ojämnt tolkningsutrymme som riskerar att öka både byggkostnader och handläggningstider hos byggnadsnämnderna. Ökad tid för tolkning kostar tid och pengar, vilket Boverket menar att Byggnadsnämnderna kan öka sin taxa för att kompensera. Men de ökade utgifterna påverkar även byggherrar och projektörer, vilket innebär att de nya kraven ökar utgifterna för alla, istället för att sänka dem.

Locum förordar att Boverket gör en översyn och att de nya föreslagna föreskrifterna och regelstrukturen ska avse byggnader/fastigheter som i första hand avser boende/byggnader utan stadigvarande arbetsplats. Övriga byggnader, så som sjukhus, äldreboenden, skolor och andra samhällsviktigt strategiska funktioner med stadigvarande arbetsplats, ska undantas från den nya regelstrukturen och i stället ha kvar nuvarande struktur med krav, allmänna råd och funktionskrav.

Locum avstyrker remissen med rubricerat förslag i sin helhet.

Stockholm den 25 augusti 2023

Locum AB

Marit Brusdal Penna

Tf VD

Bilaga: Bilaga 1 Remissvar Locum dnr 31/2022

Ifylles av granskande referensgrupp i Locum					
Namn /referensgrupp: Lisa Björk (Brandingenjör), Anna Bergqvist (Specialist tillgänglighet), Jonas Olsson (Projektledare), Thomas Ahlberg (Teknikchef), Anders Bertilsson (Enhetschef Utveckling förvaltning), Anna Haara (Enhetschef Utveckling projekt)			Beslut		
Nr.	Boverkets förslag till föreskrifter och allmänna råd om säkerhet i händelse av brand i byggnader, dnr 31/2022		Ändringsförslag	Tas ej med i svar	Tas med i svar
	Kapitel och § föreskrift	Synpunkt			
1	Generell kommentar/synpunkt	Vad är syftet med att gå från en sammanhållen föreskrift, BBR, till nio föreskrifter som var och en i princip motsvarar kapitlena i den nuvarande sammanhållna? Fragmenteringen riskerar att öka kostnaderna.	Behåll en sammanhållen BBR med rådstexter		X
2	Generell kommentar/synpunkt	De olika remissförslagen måste nu korsläsas eftersom t.ex. tillgänglighet och säkerhet finns reglerad i olika kapitel. Skapar osäkerhet och ökar risken för missar .	Behåll en sammanhållen BBR med rådstexter		X
3	Generell kommentar/synpunkt	Förvaltningsperspektivet riskerar att åsidosättas då nya lösningar riskerar att inte vara långsiktigt hållbara lösningar i förvaltningsskedet.	Behåll en sammanhållen BBR med rådstexter		X
4	Generell kommentar/synpunkt	Har byggbranschen 2023 förmågan att samorda gemensamma lösningar/standarder/typgodkända lösningar? Hur ska de olika kommunerna kunna kontrollera/följa upp att alla olika lösningar som presenteras av olika aktörer uppfyller uppställda funktionskrav? Branschen är idag för dåligt organiserad för att klara av en samordning av kvalitetssäkrade lösningar.	Behåll en sammanhållen BBR med rådstexter		X
5	Generell kommentar/synpunkt	Varför är remissen uppdelad i olika svarstider för de nio remissförslagen? Först efterfrågas remissvar till två förslag på föreskrifter 16 maj och sedan sju till den 25 augusti. Denna fragmentering riskerar att leda till att Boverket inte får svar på hur sektorn ser på helheten.	Behåll en sammanhållen BBR med rådstexter		X
6	Generell kommentar/synpunkt	Byggsektorn har sedan detaljregleringen i SBN 80 avskaffades inte visat någon större förmåga att komma med innovativa lösningar som kunnat systematiseras till branschgemensamma standarder. I de nu föreslagna föreskrifterna går man ytterligare ett steg mot renodlade funktionskrav. För att säkra att de lösningar som byggherrar, konsulter och entreprenörer tar fram, ofta kopplade till relativt små enskilda projekt, uppfyller samhällets krav krävs metoder för verifiering, till exempel i form av standardiserade beräkningsmetoder.Vem tar fram dem? Att hoppas att byggsektorn skall göra det är att chansa med ganska dåliga odds för framgång.	Behåll nuvarande föreskrifter och starta arbetet med att göra branschen mogen för funktionskrav. Tidshorisont minst tio år av aktivt arbete.		X
7	Generell kommentar/synpunkt	Kommunerna kritiserar ofta för oförutsägbarhet i tolkningen av byggreglerna. Tolkningen kan skilja från kommun till kommun och bygglovshandläggare till bygglovshandläggare. Dessutom tar prövningarna relativt lång tid av en mängd orsaker däribland personal- och kompetensbrist. De föreslagna föreskrifterna med rena funktionskrav ställer högre krav även på kommunerna då de skall bedömma om unika lösningsförslag uppfyller samhällets krav och om de verifieringsmetoder som använts är adekvata. Är det rätt väg att gå? Vi bedömer att risken är stor för att de nya föreskrifterna snarare ökar risken för oförutsägbarhet och därigenom kommer att försämra kvaliteten, driva upp kostnaderna och förlänga handläggningstiderna.	Behåll nuvarande föreskrifter och starta arbetet med att göra branschen mogen för funktionskrav.Tidshorisont bedöms uppgå till minst tio år av aktivt arbete.		X

8	Generell kommentar/synpunkt	Det är bara bygg- och fastighetssektorns stora aktörer som har resurser nog att ta fram lösningar som kan verifieras i sin projektspecifika tillämpning. Det kommer att ske för det egna behovet. Det finns inget som talar för att det kommer att resultera i standarder och typgodkännanden som görs tillgängliga för hela branschen. Det finns en stor risk för att detta exkluderar alla mindre aktörer från självständigt agerande på marknaden vilket skulle få närmast katastrofala konsekvenser. Konkurrensen från branschens mindre aktörer är avgörande för sektorns allmänna hälsotillstånd. När byggpranschens egna aktörer föreslås ta ansvar för egna lösningar finns även en stor risk för att viljan att vara generös och "dela med sig" till branschen, läs konkurrenter, minskar då det kostar resurser att utveckla tekniska lösningar. De egna lösningarna ger konkurrensfördelar vilket innebär att viljan att hemlighålla bland de privata aktörerna torde öka.	Ha parallella krav, en uppsättning specificerade baskrav och därutöver funktionskrav.	X
9	Generell kommentar/synpunkt	Innovationer som ska "implementeras" bör alltid föregås av praktisk tillämpning innan dessa förverkligas i större skala. Nya tekniska lösningar riskerar att "byggas in" i stor skala utan att de kvalitetssäkrats över tid.	Behåll en sammanhållen BBR med rådtexter	X
10	Generell kommentar/synpunkt	En ökad mängd icke tillräckligt kvalitetssäkrade tekniska metoder kan riskera att fastighetsägare får ta ansvar för lösningar som en huvudentreprenör som är TE (Totalentreprenör) projekterat fram.	Behåll en sammanhållen BBR med rådtexter	X
11	Generell kommentar/synpunkt	De projekterande konsulterna och/eller entreprenörernas ansvar för tekniska lösningar torde behöva hanteras av utökade ansvarsförsäkringar.	Behåll en sammanhållen BBR med rådtexter	X
12	Generell kommentar	I kapitel 2.3 Syften och mål med författningsförslaget konstateras att "regelarbetet främst har omfattat reglernas uppbyggnad och struktur. Avsikten har inte varit att ändra den kravnivå eller, annorlunda uttryckt, den säkerhetsnivå som följer av reglerna. Ett undantag är dock fem särskilda utredningspunkter som identifierades i samband med översynens uppstart." Dessa fem punkter omfattar inte behov av ändrad kravnivå på verksamhetsklass 5C, men vi kan konstatera att flera krav för just Vk5C har försvunnit/ sänkts i det nya förslaget. De krav som vi har identifierat som tagits bort eller sänkts är: - krav på brandskyddsdokumentation borttaget (indirekt, dock ej för privata vårdgivare, men merparten av sjukhusen ägs av regionerna), - krav på luftsussar borttaget, - att krav på sprinkler tillförs till brandcell med Vk5C istället för byggnad i Vk5C, - att vid avsteg från säkerhetsnivån vid ändring så kravställs sprinkler endast vid ändrad användning, där det tidigare kravställdes för all typ av ändring, - att vid avsteg från säkerhetsnivån vid ändring så återfinns inte krav på två av varandra oberoende utrymningsvägar, - sänkt byggnadsklass på alla nivåer. Det vore bra om Boverket gör en översyn för den förändrade säkerhetsnivån för Vk5C. Utifrån Boverkets resonemang i kapitel 2.4 Motiv till att reglera säkerhet i händelse av brand om att säkerställa en säkerhetsnivå som är erforderlig och inte får orimligt stora konsekvenser; och att vi inom våra sjukhus ansvarar för säkerheten för samhällets svagaste individer, så får kravnivån inte sänkas. Individerna på våra sjukhus är idag mycket sjukare, har större behov av uppkoppling mot utrustning och är svårare att flytta på jämfört med hur det var för ca 30 år sedan. Denna förändring borde motivera en högre kravnivå på det byggnadstekniska brandskyddet snarare än en sänkning.	Boverket bör göra en översyn för den förändrade och totala säkerhetsnivån för Vk 5C och noggrant överväga om alla sänkningar verkligen bör genomföras.	
13	1 kap. 4 §	Otydligt om dörren i samma plan behöver vara i första brandcellen som utrymning sker till. Förtydliga om fler än en brandcell kan passeras före utrymningsdörren nås.	Förtydliga att utrymningsdörr kan nås från annan brandcell än den man först utrymmer igenom.	X
14	1 kap. 20 §	Brandskyddsdokumentation borde behövas för ändrad användning om krav på/förutsättningar för brandskyddet ändras.	En brandskyddsdokumentation ska upprättas om åtgärden är lov- eller anmälningspliktig och påverkar byggnadens eller verksamhetens säkerhet i händelse av brand.	X
15	1 kap. 20 §	Brandskyddsdokumentation borde även behövas för åtgärder som normalt är anmälningspliktiga men där staten och regionerna är undantagna.	Vanligen formulera om så att även staten och regionerna omfattas av detta krav. Vi har stora problem med att denna dokumentation inte tas fram idag vilket innebär bristfällig kunskap om befintligt brandskydd. 'En brandskyddsdokumentation ska upprättas där åtgärd genomförs som motsvarar åtgärd som är lov- eller anmälningspliktig...'	X

16	2 kap. 5-8 §	Förslaget att Vk5C som tidigare tillförts byggnadsklass Br0 blir Bk1, Vk5C som tidigare tillförts Br1 blir Bk2 och Vk5C som tidigare tillförts Br2 blir Bk 3 bedöms kunna påverka Vk5C trots viss specifik kravställning för just verksamhetsklassen. Principen för en Vk5C är att undvika att utrymma och om utrymning ändå måste ske så ska det företrädesvis ske till angränsande brandcell. Krävs vidare utrymning till andra byggnadskroppar/byggnader ska detta kunna ske lugnt och metodiskt från en relativt säker plats så att inte patientsäkerheten påverkas. Utöver detta behöver verksamhet fortgå i övriga byggnaden utifrån ett patientsäkerhetsperspektiv. Med anledning av detta är det av yttersta vikt att bärverk och brandceller är erforderligt dimensionerade, att ytskikt inte bidrar till brandspridning mm.	Boverket bör göra en översyn för den förändrade och totala säkerhetsnivån för Vk 5C och noggrant överväga om alla sänkningar verkligen bör genomföras. Utgångspunkten bör vara att byggnaderna blir tillräckligt säkra att vistas i och att en brand i övrigt inte får orimligt stora konsekvenser.	X
17	2 kap. 20 §	I författningskommentarerna återfinns en beskrivning att det enbart är enklare verksamheter för hälso- och sjukvård som omfattas av Vk5C, vilket är bra, men som skulle kunna förtydligas ytterligare.	Förslag till tillägg till författningskommentarerna, tredje stycket på sidan 235: Med enklare verksamhet avses exempelvis mottagning och vårdavdelning för enklare vård.	X
18	5 kap. 8 §	Otydligt - förtydliga att "övriga utrymnen" innebär samtliga övriga verksamhetsklasser.	Trots första stycket får byggnadsdelar vara utformade i material i lägre brandteknisk klass om de är skyddade av tändskyddande beklädnad i brandceller med verksamhetsklass 3A, 3B, 3C, 4, 5A, 5B och 5C och om de är skyddade av material i brandteknisk klass D-s2,d0 i utrymnen i övriga verksamhetsklasser övriga utrymnen.	X
19	7 kap. 11 §	Ändra till plural för att förtydliga att det kan vara flera alternativa utrymningsdörrar.	...ersättas av alternativa utrymningsdörrar...	X
20	7 kap. 24-25 §	Det står inget om att hänsyn kan behöva tas till sängbredder i utrymningspassager från Vk5B och 5C.	Lägg till i författningskommentar på sid. 268: För verksamhetsklasser 5B och 5C kan hänsyn behöva tas till sängbredder.	X
21	7 kap. 46 §	Skillnad mot nu gällande BBR, i allmänt råd står "byggnader i verksamhetsklass 5C", vilket nu byts till "brandceller med verksamhetsklass 5C". Konsekvensen kan bli att mindre delar av sjukhusbyggnader sprinklas, kan tolkas som att kravnivån ändras.	Återanvänd skrivning från BBR, "byggnader i verksamhetsklass 5C".	X
22	10 kap. 1-9 §	Krav utfaller endast vid ändrad användning, vilket är en skillnad mot nu gällande BBR där all typ av ändring omfattas. Att det delvis förtydligas i författningskommentarerna är bra, men det ger fortfarande utrymme för en lägre kravnivå.	Ta bort <i>ändrad användning</i> så att krav tillförs för all typ av ändring.	X
23	10 kap. 1 §	Tidigare var kravet enbart vid ändring av vind, nu innebär skrivelsen att alla krav i 7 kap. ska uppfyllas.	Specificera att det enbart gäller ändring av vind alternativt ta bort berörda verksamhetsklasser i 10 kap. 5 §. Om avsikten är att ställa krav på hela utrymningskapitlet (och inte specifikt vind) så bör Boverket överväga att lägga till Vk5C utifrån perspektivet att man idag bedriver mer avancerad sjukvård med individer som är mycket sjukare/svagare än för 30 år sedan. Det brandskydd som byggdes en gång i tiden är inte tillräckligt för dagens vårdformer	X
24	10 kap. 2 §	Skillnad mot nu gällande BBR där det i allmänt råd står "Verksamhetsklass 2B, 2C och 5C bör utföras med minst två av varandra oberoende utrymningsvägar". Skrivelsen byts till "Avsteg från säkerhetsnivån avseende antalet utrymningsdörrar får inte göras... 2B och 2C". Att Vk5C utesluts från kravet på antal 'utrymningsdörrar' är förståeligt, men avsteg får inte göras på två av varandra oberoende utrymningsvägar, som för Vk5C normalt innebär tillgång till två av varandra oberoende alternativa utrymningsdörrar.	Förslag att lägga tillbaka Vk5C i paragrafen med följande tillägg: För Vk5C ska utrymningsdörrar ersättas av alternativa utrymningsdörrar där utrymningsstrategin bygger på det. Det lämpligaste vore dock att Vk5C lyfts in i 10 kap. 1 §.	X
25	10 kap. 5 §	Vk3B och 5B har redan krav i 10 kap. 1 §.	Ta bort paragraf eller lägg till Vk5C i 1 §.	X

26	10 kap. 5 §	<p>I författningskommentarerna ges exempel på en situation där det kan vara uppenbart oskäligt med hänsyn till ändringens omfattning att tillgodose kraven. Utifrån vår bild av hur man bygger om och anpassar lokaler inom sjukhus föreslår vi ett förtydligande av exemplet.</p>	<p>Förslag på förtydligande till författningskommentarerna på sid 413: Exempel på en situation där det kan vara uppenbart oskäligt med hänsyn till ändringens omfattning att tillgodose kraven kan vara om enstaka rum ett mindre utrymme i ett sjukhus som inte tidigare använts för vård ändras för att vård ska kunna bedrivas där och sprinkleranläggning helt saknas i byggnaden. Då kan det normalt anses vara uppenbart oskäligt att förse byggnaden med sprinklercentral och tillhörande installationer för att tillgodose kraven för ett enskilt mindre rum. Om däremot en större del av en avdelning, hela nya avdelningar eller liknande tillskapas kan det inte anses uppenbart oskäligt att förse dem med automatisk vattensprinkleranläggning</p>	X
----	-------------	--	--	---